

**Διερεύνηση της στάσης των εκπαιδευτικών για τη γονεϊκή εμπλοκή στην περιοχή της
Δυτικής Θεσσαλονίκης**

**Exploring teachers' attitudes towards parental involvement in the region of Western
Thessaloniki**

Ελπίδα Τοκμακίδου, Εκπαιδευτικός Π.Ε. 70, Σύμβουλος Εκπαίδευσης, etokmaki@sch.gr

Elpida Tokmakidou, Teacher, Education consultant, etokmaki@sch.gr

Abstract: The main aim of this study was to investigate the attitude of teachers concerning parental involvement in the primary schools. The absence of a similar research effort in one of the largest educational districts in the country that of Western Thessaloniki, oriented the field of research and the selection of the sample. The research strategy that followed in this study falls within the quantitative research methodology. A questionnaire included Likert-type scales, was used -answered by 213 teachers- so as to determine the significance of parental involvement and its features, the assessment of possible difficulties while implementing it and the necessity of teachers' training. The responses given were analyzed using SPSS statistical software (v25) and it has been ascertained, as in other surveys, that parental involvement is considered crucial to accomplish the educational process and address students' problems, confirming the first research hypothesis. The majority of participants responded positively to all statements concerning the various types of parental involvement. Furthermore, the study demonstrated the noninvolvement of the participants when it came to recognizing additional hurdles concerning lack of time, school timetables and work load. Lastly, there has been a significant statistical correlation between parental involvement and the content of the communication between parents and teachers contingent on some of their demographic characteristics.

Keywords: parental involvement, primary school, teachers, attitude

Περίληψη: Βασική επιδίωξη της παρούσας έρευνας ήταν η ανίχνευση της στάσης των εκπαιδευτικών -Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην περιοχή της Δυτικής Θεσσαλονίκης- μιας από τις μεγαλύτερες εκπαιδευτικές περιφέρειες της χώρας- απέναντι στη γονεϊκή εμπλοκή. Η σχετική διερεύνηση επιχειρήθηκε σε μια έρευνα ερωτηματολογίου -στην οποία συμμετείχαν 213 δάσκαλοι/ες - μέσα από την αναζήτηση της σπουδαιότητας της γονεϊκής εμπλοκής και του περιεχομένου της, την εκτίμηση ύπαρξης εμποδίων κατά την εφαρμογή της και την αναγκαιότητα σχετικής επιμόρφωσης.

Από τις απαντήσεις τους -που αναλύθηκαν με το στατιστικό λογισμικό SPSS (v25) - διαπιστώθηκε ότι η γονεϊκή εμπλοκή θεωρείται σημαντική για το εκπαιδευτικό έργο και την αντιμετώπιση των προβλημάτων που προκύπτουν από τους μαθητές/τριες, επιβεβαιώνοντας την πρώτη ερευνητική υπόθεση. Οι εκπαιδευτικοί φάνηκε πως αναγνωρίζουν τη διευρυμένη

έννοια της γονεϊκής εμπλοκής. Επιπλέον αναδείχθηκε η ουδετερότητα των συμμετεχόντων στην αναγνώριση εμποδίων μεταξύ της έλλειψης χρόνου, του σχολικού ωραρίου ή του φόρτου εργασίας. Τέλος εντοπίστηκε στατιστικά σημαντική συσχέτιση όσον αφορά στην έννοια της γονεϊκής εμπλοκής και του περιεχομένου της επικοινωνίας γονέων-εκπαιδευτικών με κάποια από τα δημογραφικά τους χαρακτηριστικά.

Λέξεις κλειδιά: γονεϊκή εμπλοκή, εκπαίδευση, Δημοτικό Σχολείο, εκπαιδευτικοί

1. Εισαγωγή

Η ανάδειξη του σχολείου ως κέντρο της ευρύτερης κοινότητας μέσα στην οποία λειτουργεί και ως πόλο συνοχής για τους/τις μαθητές/τριες, τις οικογένειές τους και την τοπική κοινωνία αποτελεί μια από τις βασικές προτεραιότητες της Διοίκησης Ολικής Ποιότητας για τη βελτίωση της παρεχόμενης εκπαίδευσης, για αυτό και ο βαθμός όπως και η έκταση ανάμειξης των γονέων στα εκπαιδευτικά δρώμενα είναι ένα θέμα που επανέρχεται στις σχετικές εκπαιδευτικές συζητήσεις. Διάφορες καταστάσεις της σχολικής καθημερινότητας υποδεικνύουν την ανάγκη επαναπροσδιορισμού τόσο της έννοιας της γονεϊκής εμπλοκής όσο και των μορφών, με τις οποίες αυτή μπορεί να εκδηλωθεί στο σημερινό σχολείο.

Καθώς η αρμοδιότητα χειρισμού του θέματος της προσέγγισης των γονέων, της οριοθέτησης των τομέων αλλά και των συνθηκών συνεργασίας αποδίδεται στους εκπαιδευτικούς προκύπτει το ερώτημα της διερεύνησης των αντιλήψεών τους σχετικά με την αναγκαιότητα της συνεργασίας με τους γονείς αλλά και της ετοιμότητάς τους για επιλογή και χρήση κατάλληλων στρατηγικών συνεργασίας και εν τέλει για τη στάση τους όσον αφορά στην προοπτική της γονεϊκής εμπλοκής.

2. Θεωρητικό πλαίσιο

Η σχετική βιβλιογραφία έχει υπογραμμίσει την ασάφεια του όρου «γονεϊκή εμπλοκή». Οι δυσκολίες στη χρήση της έννοιας ξεκινούν από την ασυμφωνία στην απόδοση του όρου και επεκτείνονται σε διαφοροποιήσεις του περιεχομένου αλλά και της εμβέλειάς του. Είναι χαρακτηριστικό ότι στη σχετική βιβλιογραφία ο αγγλικός όρος "involvement" αποδίδεται είτε ως "εμπλοκή" ή είτε ως "ανάμειξη" (Γεωργίου, 2000· Δοδοντσάκης, 2001). Ενώ ο προσδιορισμός «γονική» ή «γονεϊκή» αντιπαρατίθεται μεταξύ των ορισμών της¹. Όπως έχει επισημανθεί, μελετητές του φαινομένου έχουν διαφορετικές προσεγγίσεις τόσο ως προς την εξέταση των επιμέρους διαστάσεων του όσο και από τη μεθοδολογία που υιοθετείται. Ο όρος «γονεϊκή εμπλοκή» αποτελεί την απόδοση αντίστοιχης έκφρασης από την αγγλική γλώσσα

¹ Παρά την αποδοχή της ορθότητας χρήσης του όρου «γονική εμπλοκή» στην απόδοση της έκφρασης «parental involvement», σύμφωνα με την ετυμολογία της λέξης στην ελληνική γλώσσα, επιλέγεται η χρήση του όρου «γονεϊκή» σε όλη την έκταση της εργασίας καθώς έχει καθιερωθεί στη σχετική βιβλιογραφία.

(‘parental involvement’), η οποία αναφέρεται στη σύνδεση του οικογενειακού και εκπαιδευτικού πλαισίου.

Συνιστά ένα πολυδιάστατο όρο καθώς η εστίαση στον τρόπο με τον οποίο οι γονείς συμμετέχουν στις μαθησιακές εμπειρίες των παιδιών τους μπορεί να αποτυπωθεί σε ένα ευρύ φάσμα θεμάτων και πρακτικών που μπορούν παράλληλα να παρουσιάσουν διαφορές τόσο ως προς τη μορφή αλλά και το βαθμό της έντασής τους. Με αυτή την προοπτική ο όρος «γονεϊκή εμπλοκή» μπορεί να αντιμετωπιστεί ως ευρύτερος όρος/ «ομπρέλα», που μπορεί να καλύπτει όλες τις εκφάνσεις συμμετοχής των γονέων στη μαθησιακή εμπειρία του παιδιού τους (Γεωργίου, 2000). Ανάλογα με τη θεωρητική παραδοχή της επιστημονικής σκέψης που χαρακτηρίζει κάθε εποχή, η σύνδεση μεταξύ οικογενειακού και εκπαιδευτικού πλαισίου αποδόθηκε μέσα από τρεις -κυρίως- όρους, που μολονότι δεν είναι ταυτόσημοι συχνά χρησιμοποιούνται ως τέτοιοι (‘parental involvement’, ‘school-family relations’, ‘educational partnership’). Οι διαφορετικές σημασιοδοτήσεις που έχουν προστεθεί στο περιεχόμενό της έννοιας, αναδεικνύουν την τάση διεύρυνσής της ενώ παράλληλα αντανακλούν το αίτημα μετασχηματισμού της γονεϊκής εμπλοκής στη συμμετοχή των γονέων στο σύγχρονο εκπαιδευτικό γίγνεσθαι.

Η προσπάθεια ανάπτυξης συνεργατικών σχέσεων μεταξύ σχολείου και οικογένειας αποτελεί τον κοινό τόπο στους ορισμούς των σχετικών εννοιών. Η ειδοποιός όμως διαφορά τους εντοπίζεται στη βαρύτητα και το εύρος που αποδίδεται στο γονεϊκό ρόλο κατά την επιλογή του ενός όρου έναντι του άλλου. Μεγάλος αριθμός εμπειρικών ερευνών και θεωρητικών προσεγγίσεων καταδεικνύουν τα οφέλη από την ανάπτυξη μιας αμφίδρομης και αποτελεσματικής επικοινωνίας μεταξύ σχολείου και οικογένειας προς όφελος όλων των εμπλεκόμενων.

Η ευρύτητα της συνεργασίας σχολείου-οικογένειας έχει μελετηθεί από διαφορετικές φιλοσοφικές, επιστημολογικές, ιδεολογικές και επιστημονικές προσεγγίσεις (Βεργιοπούλου, 2016:21), με αποτέλεσμα τη διαμόρφωση διαφορετικών θεωριών και μοντέλων καθώς και διαφόρων τύπων γονεϊκής εμπλοκής. Ανάμεσα σε αυτά ξεχωρίζουν το οικοσυστημικό μοντέλο του Bronfenbrenner και η τυπολογία της Epstein. Σύμφωνα με τον πρώτο, η ανάπτυξη του ανθρώπου διαμορφώνεται μέσα σε μεταβαλλόμενα περιβαλλοντικά πλαίσια και δεν μπορεί να εξεταστεί έξω από αυτά (Bronfenbrenner, 1996). Από την άλλη πλευρά η πρόταση της Epstein (1992, 1995) αναφέρεται στις επιμέρους διαστάσεις που αφορούν στη γονεϊκή εμπλοκή, στις δράσεις και ενέργειες των γονέων αλλά και στους τρόπους που το σχολείο μπορεί να προωθήσει την εκδήλωση επιθυμητών συμπεριφορών. Η πρότασή της περιλαμβάνει έξι τύπους γονεϊκής εμπλοκής, ο καθένας από οποίους κατέχει ένα βαθμό σημαντικότητας για τη διατήρηση και βελτίωση των σχέσεων μεταξύ σχολείου και οικογένειας (Epstein & Dauber, 1991· Epstein, 1992· Epstein, 1995): *1ος τύπος: Γονεϊκή μέριμνα και ανατροφή / 2ος τύπος: Επικοινωνία γονέων-εκπαιδευτικών/ 3ος τύπος: Εθελοντική συμμετοχή των γονέων σε σχολικές δραστηριότητες / 4ος τύπος: Συμμετοχή σε δραστηριότητες μάθησης στο σπίτι / 5ος τύπος: Συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων για την εκπαίδευση/ 6ος τύπος: Συνεργασία σχολείου-οικογένειας-κοινότητας.*

3. Ερευνητική προσέγγιση

3.1. Μεθοδολογία

Με αφετηρία τον ευρύτερο οικολογικό/συστημικό προσανατολισμό ο σχεδιασμός, η οργάνωση και η διεξαγωγή της συγκεκριμένης έρευνας έγιναν σύμφωνα με την ποσοτική μέθοδο. Η επιλογή της μελέτης περίπτωσης αφορά στη χαρτογράφηση του περιβάλλοντος μέσα από την προσέγγιση αντιπροσωπευτικού δείγματος του πληθυσμού σε συγκριτικά μικρό χρονικό διάστημα. Παράλληλα η ευελιξία ως προς το επίπεδο πολυπλοκότητας που μπορεί να παρέχει η ποσοτική επισκόπηση-ξεκινώντας από τις απλές μετρήσεις συχνότητας και καταλήγοντας ακόμη και σε αναλύσεις σχέσεων- την καθιστά αξιοποιήσιμη ερευνητική μέθοδο για τη μελέτη των στάσεων των ατόμων (Cohen & Manion, 1997). Η απουσία παρόμοιας ερευνητικής προσπάθειας σε μια μεγάλη εκπαιδευτική περιφέρεια, αυτή της περιοχής της Δυτικής Θεσσαλονίκης, προσανατόλισε άλλωστε τόσο τον τομέα όσο και την επιλογή του δείγματος. Για τη συλλογή των πρωτογενών δεδομένων της έρευνας επιλέχθηκε η χρήση ενός ανώνυμου ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου, κλειστού τύπου ενώ για την επεξεργασία των δεδομένων που προέκυψαν εφαρμόστηκαν τεχνικές ανάλυσης της ποσοτικής προσέγγισης. Μετά τη συγκέντρωση των ερωτηματολογίων ακολούθησε η κωδικογράφηση των ερωτήσεων και στη συνέχεια η στατιστική επεξεργασία των δεδομένων με την εφαρμογή μεθόδων της περιγραφικής (πίνακες συχνοτήτων, δείκτες κεντρικής τάσης και διασποράς) και επαγωγικής στατιστικής. Οι σχετικές αναλύσεις έγιναν με το στατιστικό πρόγραμμα SPSS 25.

3.2. Ερευνητικά ερωτήματα

Η διατύπωση των ερευνητικών ερωτημάτων έχει προκύψει από τη μελέτη των διαθέσιμων εμπειρικών δεδομένων που έχουν κατατεθεί στη σχετική βιβλιογραφία αλλά και από τους αντίστοιχους θεωρητικούς προβληματισμούς γύρω από τη γονεϊκή εμπλοκή, της ανάγκης επαναπροσδιορισμού της έννοιάς της αλλά και των πρακτικών υγιούς εφαρμογής της στο σύγχρονο σχολείο. Τα διαμορφούμενα ερευνητικά ερωτήματα έχουν ως εξής: *1ο ερευνητικό ερώτημα:* Ποιος είναι ο βαθμός σπουδαιότητας που αποδίδεται από τους δασκάλους και δασκάλες της περιοχής της Δυτικής Θεσσαλονίκης στην εμπλοκή των γονέων των μαθητών/τριών τους κατά την προώθηση στόχων που σχετίζονται με το εκπαιδευτικό και μορφωτικό έργο του σχολείου; *2ο ερευνητικό ερώτημα:* Ποιοι τύποι της γονεϊκής εμπλοκής αναγνωρίζονται από τους/τις εκπαιδευτικούς ως επιμέρους διαστάσεις της συγκεκριμένης έννοιας στη σύγχρονη εκπαιδευτική πραγματικότητα; *3ο ερευνητικό ερώτημα:* Ποιους παράγοντες αντιλαμβάνονται οι εκπαιδευτικοί ως εμπόδια στην εμπλοκή των γονέων και κατά πόσο η σχετική επιμόρφωση γύρω από τη φιλοσοφία και τις πρακτικές γονεϊκής εμπλοκής αναγνωρίζεται από τους ίδιους/ιες ως μέτρο άρσης των αντίστοιχων εμποδίων; *4ο ερευνητικό ερώτημα:* Υπάρχει συσχέτιση ανάμεσα στις απαντήσεις των εκπαιδευτικών σχετικά με την έννοια και τη σημασία της γονεϊκής εμπλοκής με τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των εκπαιδευτικών της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης που εργάζονται στη Δυτική Θεσσαλονίκη;

3.3. Εργαλείο της έρευνας

Στη δημιουργία του ερωτηματολογίου συνέβαλε αρχικά η προσέγγιση της σχετικής βιβλιογραφίας, η προσεκτική μελέτη και μεθοδολογική ανασκόπηση ερευνών με αντίστοιχα ερωτήματα όπως και η αξιοποίηση δεδομένων σχετικών ερευνών που εντοπίστηκαν κατά τη βιβλιογραφική διερεύνηση, κυρίως της ελληνικής εργογραφίας. Η αρχική συγκομιδή με τη δημιουργία τράπεζας προτάσεων/ δηλώσεων που σχετίζονται με τη γονεϊκή εμπλοκή και τις διαστάσεις της, συνεχίστηκε με τη μετατροπή τους σε ερωτήσεις και τη ταξινόμησή τους σε κατηγορίες, η οποία κινήθηκε παράλληλα με την επιλογή των θεματικών αξόνων του τελικού εργαλείου σύμφωνα με τους στόχους και τα διατυπωμένα ερευνητικά ερωτήματα. Η διερεύνηση της στάσης των εκπαιδευτικών απέναντι στη γονεϊκή εμπλοκή, επιχειρήθηκε με τη χρήση ενός ερωτηματολογίου που δημιουργήθηκε για τις ανάγκες της έρευνας και το οποίο διαχωρίζεται σε ενότητες: τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των εκπαιδευτικών, τη συμβολή της γονεϊκής εμπλοκής στο εκπαιδευτικό έργο, την οριοθέτηση της γονεϊκής εμπλοκής, τα εμπόδια στη γονεϊκή εμπλοκή και την αναγκαιότητα επιμόρφωσης στο ζήτημα της γονεϊκής εμπλοκής. Την οριστικοποίηση της τελικής μορφής του ερωτηματολογίου -με την συμπερίληψη ερωτήσεων από το ερευνητικό εργαλείο που προτάθηκε από την Αθ.Γούλα (2017: 109) σε μια αντίστοιχη έρευνα διερεύνησης στάσεων Ελλήνων εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης- ακολούθησε η διανομή, αποστολή και η συλλογή δεδομένων, που πραγματοποιήθηκε στο χρονικό διάστημα 20 ημερών (8-27 Ιανουαρίου 2020). Έτσι προωθήθηκαν ερωτηματολόγια σε 140 ηλεκτρονικές διευθύνσεις εκπαιδευτικών και 140 διευθύνσεις δημοτικών σχολείων της περιοχής της Δυτικής Θεσσαλονίκης.

Κάποιες από τις ερωτήσεις -ανάλογα με το θέμα τους- ήταν πολλαπλής επιλογής ενώ κάποιες άλλες αναζητούσαν μόνο μια απάντηση (διχοτομικές ή ερωτήσεις 5βαθμης διαβάθμισης). Επιλέχθηκε η χρήση αυτού του είδους των ερωτήσεων, καθώς η κωδικοποίησή τους μπορούσε να γίνει πιο εύκολα και γρήγορα από τον συμμετέχοντα εκπαιδευτικό, περιορίζοντάς τον στο θέμα και δίνοντας ομοιογενές υλικό με σταθερή μορφή για όλους/ες. Η επιλογή της χρήσης της κλίμακας Likert για μέτρηση στάσεων των συμμετεχόντων επιχειρήθηκε μέσα από την παρακίνηση τους, να τοποθετηθούν ανάλογα με το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας τους σχετικά με μια σειρά θεμάτων και μέσα από ερωτήσεις ήταν διατυπωμένες με τη μορφή θετικών δηλώσεων, καταλήγοντας σε μια από τις πέντε επιλογές (1=διαφωνώ απόλυτα, 2=διαφωνώ, 3=ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ, 4= συμφωνώ, 5= συμφωνώ απόλυτα).

3.4. Δείγμα της έρευνας

Η επιλογή των σχολείων και των εκπαιδευτικών της έρευνας έγινε δειγματοληπτικά, με τη μέθοδο του διαθέσιμου ή βολικού δείγματος, δηλαδή με τη συμμετοχή εκπαιδευτικών για τους οποίους υπήρχε δυνατότητα προσέγγισης και συνεργασίας. Ωστόσο, έγινε προσπάθεια να συγκεντρωθούν δεδομένα από εκπαιδευτικούς με διαφορετικά δημογραφικά χαρακτηριστικά. Τελικά συγκεντρώθηκαν 213 συμπληρωμένα ερωτηματολόγια και όσον αφορά στα

δημογραφικά χαρακτηριστικά των υποκειμένων της έρευνας, αυτά αποτυπώνονται στα στοιχεία της περιγραφικής στατιστικής του πίνακα που ακολουθεί (Πίνακας 1).

Πίνακας 1. Χαρακτηριστικά των υποκειμένων της έρευνας

Μεταβλητή	Κατηγορίες	Πλήθος	Ποσοστά (%)	Μεταβλητή	Κατηγορίες	Πλήθος	Ποσοστά (%)
Φύλο	Αντρας	74	34,7	Έτη υπηρεσίας	1-10 έτη	6	2,8
	Γυναίκα	139	65,3		11-20 έτη	74	34,9
Ηλικία	Έως 30 ετών	1	0,5		21-30 έτη	86	40,6
	31-40	24	11,3	Άνω των 30 ετών	46	21,7	
	41-50	55	25,8	Έτη υπηρεσίας στο παρόν σχολείο	1-10 έτη	128	61,8
	51-60	130	61,0		11-20 έτη	59	28,5
	Άνω των 60	3	1,4		21-30 έτη	16	7,7
Άνω των 30 ετών	4	1,9	Α' τάξη		19	9,1	
Οικογενειακή κατάσταση	Έγγαμος	168	79,2	Β' τάξη	17	8,2	
	Χωρίς γάμο	24	11,3	Γ' τάξη	22	10,6	
	Σε διάσταση	18	8,5	Δ' τάξη	22	10,6	
	Σε χηρεία	2	0,9	Ε' τάξη	36	17,3	
Παιδιά	Ναι	172	80,8	Στ' τάξη	29	13,9	
	Όχι	41	19,2	Σε περισσότερες από 1	37	17,8	
Αριθμός παιδιών	1	41	60,0	Οργανικότητα σχολείου	Ολοήμερο	6	2,9
	2	102	11,8		Διεύθυνση	12	5,8
	3	20	41,1		Ολιγοθέσιο	7	3,3
	Πάνω από 3	6	3		Πολυθέσιο	205	96,7
Βασικές σπουδές ερωτηθέντων	Παιδαγωγική Ακαδημία	108	51,7	Έτη εργασίας στο παρόν σχολείο	Οργανική	141	68,4
	Π.Τ.Δ.Ε.	101	48,3		Αναπληρωτής	9	4,4
Επιπλέον πτυχία ερωτηθέντων	Άλλο πτυχίο ΑΕΙ/ΤΕΙ	13	8,0	Θέση υπηρεσίας στο παρόν σχολείο	Απόσπαση	40	19,4
	Εξομίσωση	45	27,6		Διευθυντής	43	20,6
	Μεταπτυχιακό	60	36,8		Υποδιευθυντής	15	7,2
	Διδακτορικό	5	3,1		Εκπαιδευτικός/Υπεύθυνος/η τάξης	147	70,3
	Μετεκπαίδευση	30	18,4	Ναι	32	15,1	
Επιμόρφωση στο θέμα της γονεϊκής εμπλοκής	Ναι	118	55,7	Όχι	180	84,9	
	Όχι	94	44,3	Κατοικία στην περιοχή του σχολείου	Ναι	118	55,7
Κατοικία στην περιοχή του σχολείου	Ναι	118	55,7		Όχι	94	44,3
	Όχι	94	44,3				

4. Ερευνητικά αποτελέσματα- Συζήτηση

Για την απάντηση των υποθέσεων της έρευνας, αρχικά δημιουργήθηκαν 8 καινούργιες μεταβλητές, (όπως φαίνεται και στον Πίνακα 2), οι οποίες αποτελούνται από 6, 6, 5, 5, 5, 4 ερωτήσεις αντίστοιχα. Ο έλεγχος αξιοπιστίας τους πραγματοποιήθηκε μέσω του δείκτη Cronbach's Alpha, ο οποίος ανέδειξε ικανοποιητικές τιμές, που κυμαίνονται από 0.676 έως 0.931.

Πίνακας 2. Cronbach's Alpha

	Cronbach's Alpha	N of Items
Συμβολή της γονεϊκής εμπλοκής στο εκπαιδευτικό έργο	0,827	6
Ανατροφή των παιδιών και μάθηση στο σπίτι	0,842	6
Επικοινωνία γονέων-εκπαιδευτικών	0,794	5
Εθελοντική εργασία γονέων, συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων και σχέσεις σχολείου-γονέων-κοινότητας	0,742	5
Εμπόδια στη γονεϊκή εμπλοκή	0,676	5
Αναγκαιότητα επιμόρφωσης στο ζήτημα της γονεϊκής εμπλοκής	0,931	4

Στη συνέχεια, οι απαντήσεις αυτές κωδικοποιήθηκαν ώστε να δέχονται τιμές από το 1 έως το 3 (1-Χαμηλό επίπεδο, 2-Μέτριο επίπεδο, 3-Υψηλό επίπεδο), όπου η αύξηση του μέσου όρου, ταυτίζεται με αύξηση του επιπέδου του εκάστοτε Score. Με την περιγραφική παρουσίαση των κωδικοποιημένων πλέον Score, έγινε δυνατή η απάντηση των 3 πρώτων ερευνητικών υποθέσεων. Επιπλέον, για την απάντηση του τελευταίου ερευνητικού ερωτήματος, έγινε χρήση επαγωγικών μεθόδων, με βάση το κεντρικό οριακό θεώρημα και πιο συγκεκριμένα του t-test και του τεστ Kruskal-Wallis.

Για την απάντηση της πρώτης ερευνητικής υπόθεσης, αξιοποιείται η περιγραφική παρουσίαση της «Συμβολής της γονεϊκής εμπλοκής στο εκπαιδευτικό έργο». Η γονεϊκή εμπλοκή θεωρείται σημαντική για το εκπαιδευτικό έργο και την αντιμετώπιση των προβλημάτων που προκύπτουν από τους μαθητές/τριες ενώ δεν είναι το ίδιο ισχυρή η εκτίμηση των εκπαιδευτικών του δείγματος για τη συμβολή της στην ανάδειξη των αναγκών και ενδιαφερόντων τους. Παράλληλα οι ίδιοι δεν είναι σε θέση να αναγνωρίσουν τη συμβολή της στη σχολική επιτυχία αλλά και τη βοήθειά της στη λειτουργία του σχολείου. Αναλυτικότερα, παρατηρούμε πως οι εκπαιδευτικοί θεωρούν κατά 65.3%, τη συμβολή αυτή υψηλού επιπέδου σημαντικότητας για το εκπαιδευτικό έργο, μέτριας σημαντικότητας την κρίνει το 32.9%, ενώ μόλις 4 από τους εκπαιδευτικούς που συμμετείχαν στην έρευνα θεωρούν πως η σημαντικότητα της στο εκπαιδευτικό έργο είναι χαμηλού επιπέδου.

Πίνακας 3. Συμβολή της γονεϊκής εμπλοκής στο εκπαιδευτικό έργο

	Mean	Std. Devia		Frequency	Valid Percent	Cumulative Perce
Η γονεϊκή εμπλοκή βοηθάει στη λειτουργία του σχολείου	3,23	0,955	Valid	Χαμηλό επίπεδο	4	1,9
Η γονεϊκή εμπλοκή συμβάλλει στη σχολική επιτυχία	3,35	0,968		Μέτριο επίπεδο	70	32,9
Η συνεργασία με τους γονείς είναι σημαντική στο έργο των εκπαιδευτικών	4,24	0,769		Υψηλό επίπεδο	139	65,3
Οι συναντήσεις γονέων και εκπαιδευτικών βοηθούν στην αντιμετώπιση προβλημάτων των μαθητών	4,31	0,692		Total	213	100,0
Η γονεϊκή εμπλοκή μπορεί να αναδείξει τα ενδιαφέροντα των παιδιών	3,62	0,972				
Η γονεϊκή εμπλοκή μπορεί να αναδείξει τις ανάγκες των παιδιών	3,70	0,923				

Από τις απαντήσεις των 213 εκπαιδευτικών του δείγματος επιβεβαιώνεται η πρώτη ερευνητική υπόθεση («Οι εκπαιδευτικοί αναγνωρίζουν τη σπουδαιότητα και αναγκαιότητα της γονεϊκής εμπλοκής στο εκπαιδευτικό έργο, διαμορφώνοντας θετική στάση απέναντι στο φαινόμενο της γονεϊκής εμπλοκής στο σχολείο»), από όπου συμπεραίνεται ότι η στάση των εκπαιδευτικών απέναντι στη γονεϊκή εμπλοκή είναι θετική. Παρόμοια αποτελέσματα συναντώνται και στα ευρήματα πολλών άλλων ερευνών· ανάμεσά τους είναι αυτές των Epstein & Dauber, (1991) και του Γεωργίου (1997, 2000). Από αυτές αναδεικνύεται η θετική στάση των εκπαιδευτικών στις Η.Π.Α. και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες απέναντι στη γονεϊκή εμπλοκή, η οποία αναγνωρίζεται ως σημαντική τόσο για την σχολική επιτυχία των μαθητών/τριών όσο και για το σχολείο. Σε νεότερες έρευνες όπως αυτή της Νάκου (2013:45), καταγράφεται ότι οι εκπαιδευτικοί πιστεύουν ότι η εμπλοκή του γονέα είναι σημαντική για το καλό σχολείο και για την επιτυχία του μαθητή ενώ αντίστοιχα είναι τα αποτελέσματα από την έρευνα της Μπόνια (2010:257), όπου η πλειονότητα των εκπαιδευτικών διατηρεί θετική στάση απέναντι στη γονεϊκή εμπλοκή.

Για να απαντηθεί το δεύτερο ερευνητικό ερώτημα, ακολουθεί η περιγραφική παρουσίαση των μεταβλητών «Ανατροφή των παιδιών και μάθηση στο σπίτι», «Επικοινωνία γονέων-εκπαιδευτικών» και «Εθελοντική εργασία γονέων, συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων και σχέσεις σχολείου-γονέων-κοινότητας». Όσον αφορά στην οριοθέτηση της έννοιας, οι απαντήσεις των συμμετεχόντων την επιμερίζουν σε τρεις διαστάσεις. Η μεν πρώτη αντιστοιχεί στους δύο τύπους (1ο και 4ο) της τυπολογίας της Epstein (1996) και αφορά την ανατροφή των παιδιών και τη μάθηση στο σπίτι. Ανάμεσα στις δηλώσεις που αφορούν τη συγκεκριμένη διάσταση οι απαντήσεις των εκπαιδευτικών (Πίνακας 4), αποδίδουν τη συμφωνία τους σχετικά με την αξία των συζητήσεων μεταξύ γονέων και παιδιών στην ενθάρρυνση και την καλλιέργεια κινήτρων για τη μάθηση και την εκδήλωση της κατάλληλης συμπεριφοράς στο σχολείο. Επίσης στην έννοια της γονεϊκής εμπλοκής αναγνωρίζουν την ανάπτυξη καλής σχέσης των γονέων με το παιδί τους. Παράλληλα οι εκπαιδευτικοί του δείγματος συμφωνούν με την άποψη ότι πως οι γονείς μέσω της εμπλοκής τους εξασφαλίζουν τις κατάλληλες συνθήκες και τα απαραίτητα εφόδια για τη φοίτησή των παιδιών τους στο σχολείο και επιπλέον ότι στην έννοια της γονεϊκής εμπλοκής εντάσσεται ο έλεγχος και η καθοδήγηση της συμπεριφοράς των παιδιών τους όπως και της μελλοντικής τους πορείας.

Πίνακας 4. Ανατροφή των παιδιών και μάθηση στο σπίτι

	Mean	Std. Deviation
Οι συζητήσεις των γονέων με τα παιδιά τους στο σπίτι για εκπαιδευτικά θέματα	3,80	1,031
Η καθοδήγηση και ο έλεγχος της συμπεριφοράς του παιδιού από τους γονείς	3,96	1,028
Οι συζητήσεις των γονέων με τα παιδιά τους στο σπίτι για ενθάρρυνση για να βρουν κίνητρα για μάθηση και καλή συμπεριφορά στο σχολείο	4,40	0,775
Οι συζητήσεις των γονέων με τα παιδιά τους για τη μελλοντική πορεία τους και τις σπουδές, την επαγγελματική τους αποκατάσταση	3,83	0,951
Η ανάπτυξη καλής σχέσης με το παιδί τους	4,39	0,917
Η εξασφάλιση από τους γονείς των κατάλληλων συνθηκών ώστε τα παιδιά τους να έχουν τα απαραίτητα για το σχολείο	4,08	0,983

Η δεύτερη διάσταση αναφέρεται στον 2ο τύπο της γονεϊκής εμπλοκής, σύμφωνα με την Epstein (1996) και συγκεκριμένα στην «Επικοινωνία γονέων και εκπαιδευτικών». Ο μέσος όρος των απαντήσεων (Πίνακας 5), συμφωνεί με τη δήλωση ότι η έννοια της γονεϊκής εμπλοκής εμπεριέχει την ανάπτυξη καλής σχέσης μεταξύ σχολείου και οικογένειας. Καταγράφεται η συμφωνία με τις δηλώσεις που αφορούν στην ανταλλαγή πληροφοριών για τη συμπεριφορά και την πρόοδο του παιδιού περισσότερο σε σχέση με την ενημέρωση των γονέων περί εκπαιδευτικών θεμάτων ενώ ακολουθεί η συμμετοχή των τελευταίων σε σεμινάρια.

Πίνακας 5. Επικοινωνία γονέων- εκπαιδευτικών

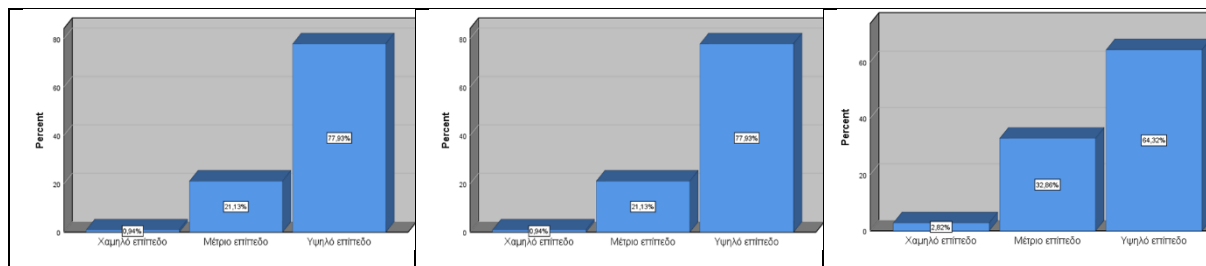
	Mean	Std. Deviation
Η συμμετοχή γονέων σε σεμινάρια, για να αποκτήσουν δεξιότητες κατανόησης και επικοινωνίας με τα παιδιά τους	3,96	1,032
Η επικοινωνία γονέων εκπαιδευτικών για ενημέρωση των γονέων περί εκπαιδευτικών θεμάτων	4,16	0,876
Η επικοινωνία γονέων εκπαιδευτικών για ενημέρωση των γονέων σχετικά με την πρόοδο και τη συμπεριφορά των παιδιών τους	4,36	0,792
Η ανάπτυξη καλής σχέσης με τους εκπαιδευτικούς του σχολείου	4,39	0,775
Η επικοινωνία γονέων-εκπαιδευτικών για την ανταλλαγή πληροφοριών σε σχέση με τα παιδιά	4,38	0,790

Η τελευταία διάσταση περιλαμβάνει όλους τους υπόλοιπους τύπους στην πρόταση της Epstein (1996), τόσο την εθελοντική εργασία των γονέων όσο και τη συμμετοχή τους στη λήψη αποφάσεων αλλά και τις σχέσεις συνεργασίας μεταξύ σχολείου-γονέων-κοινότητας (Πίνακας 6). Εδώ συναντάται η συμφωνία των εκπαιδευτικών σε δράσεις που εκδηλώνουν οι γονείς έξω από το οικογενειακό πλαίσιο. Συγκεκριμένα εντάσσουν στην έννοια της γονεϊκής εμπλοκής την παρακολούθηση σχολικών εκδηλώσεων, τη συμμετοχή σε κοινές συλλογικές δράσεις και την εθελοντική τους προσφορά.

Πίνακας 6. Εθελοντική εργασία γονέων, συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων και σχέσεις σχολείου-γονέων-κοινότητας

	Mean	Std. Deviation
Η εθελοντική προσφορά βοήθειας στο σχολείο από γονείς (σε δράσεις, μαθήματα, κτλ.)	3,78	1,079
Η ανταλλαγή απόψεων με άλλους γονείς ή και ειδικούς για ζητήματα που αφορούν το παιδί	3,92	0,926
Η προσέλευση των γονέων για παρακολούθηση σχολικών εκδηλώσεων	3,99	0,961
Η συμμετοχή των γονέων στις συνεδριάσεις του Συλλόγου Γονέων	3,88	1,158
Η συμμετοχή των γονέων μαζί με εκπαιδευτικούς-μαθητές, σε δράσεις που απευθύνονται στα μέλη της κοινότητας, ή σε κοινοτικά προγράμματα	3,92	0,975

Σύμφωνα με τα παραπάνω δεδομένα αλλά και με όσα ακολουθούν στα επόμενα γραφήματα (Γράφημα 1,2 και 3) οι εκπαιδευτικοί-συμμετέχοντες στην έρευνα φαίνεται πως αναγνωρίζουν τη διευρυμένη έννοια της γονεϊκής εμπλοκής, επιβεβαιώνοντας τη δεύτερη ερευνητική μας υπόθεση («Οι εκπαιδευτικοί αναγνωρίζουν τη διευρυμένη έννοια της γονεϊκής εμπλοκής στο σύγχρονο σχολείο, τις διαφορετικές μορφές και τύπους που συμπεριλαμβάνονται στο περιεχόμενό της»). Ωστόσο σύμφωνα με όσα έχουν καταγραφεί σχετικά με τις τρεις παραπάνω μεταβλητές, οι ερωτηθέντες συνδέουν την έννοια της γονεϊκής εμπλοκής με την επικοινωνία γονέων-εκπαιδευτικών, με την ανατροφή των παιδιών και την παροχή βοήθειας εκ μέρους των γονέων στο σπίτι ενώ η εμπλοκή των γονέων σε δράσεις εντός του σχολείου και στο πλαίσιο της ευρύτερης κοινότητας παρουσιάζει χαμηλότερο ποσοστό σε σχέση με τις προηγούμενες διαστάσεις.



Γράφημα 1, Γράφημα 2, Γράφημα 3

Ανατροφή των παιδιών και μάθηση στο σπίτι, Επικοινωνία γονέων-εκπαιδευτικών, Εθελοντική εργασία γονέων & συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων και σχέσεις σχολείου-γονέων-κοινότητας

Αξίζει να αναφερθεί ότι όπως και στα αποτελέσματα της έρευνας της Γούλα (2017) -από το ερευνητικό εργαλείο της οποίας χρησιμοποιήθηκε η κλίμακα για τη διερεύνηση της έννοιας της γονεϊκής εμπλοκής- και στην παρουσιαζόμενη έρευνα, η πλειονότητα των συμμετεχόντων εκπαιδευτικών έδωσαν θετικές απαντήσεις σε όλες τις δηλώσεις που αφορούσαν τους διάφορους τύπους της γονεϊκής εμπλοκής, στοιχείο που συνηγορεί στο επιχείρημα ότι οι συμμετέχοντες στην συγκεκριμένη έρευνα εκπαιδευτικοί έχουν επίγνωση του πολυδιάστατου χαρακτήρα της γονεϊκής εμπλοκής (Γούλα, 2017:151).

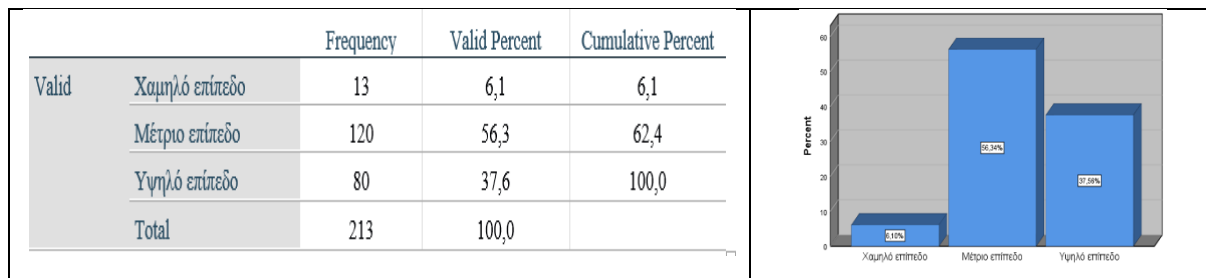
Στην προαναφερόμενη έρευνα (Γούλα, 2017), που αφορά καθηγητές σε τάξεις Λυκείου όπως και σε αυτές του Γεωργίου (1997· 2000), που αναφέρονται σε δασκάλους και δασκάλες της Κύπρου, ιδιαίτερη έμφαση φαίνεται να αποδίδεται στη διάσταση της ανατροφής ως έργο των γονέων και της δικής τους συμβολής στο έργο του σχολείου με τη βοήθεια που οι ίδιοι προσφέρουν σε αυτό, φροντίζοντας κατάλληλα τα παιδιά τους στο σπίτι. Μοιάζει με αυτό τον τρόπο πως οι εκπαιδευτικοί σε αυτές τις έρευνες να επιθυμούν τη διατήρηση μιας απόστασης ανάμεσα στο σχολείο και το σπίτι διαχωρίζοντας το ρόλο των γονέων από αυτό των εκπαιδευτικών. Στην παρουσιαζόμενη έρευνα, η εγγύτητα των ποσοστών στις απαντήσεις των εκπαιδευτικών σχετικά με την επικοινωνία εκπαιδευτικών-γονέων από τη μια πλευρά και την ανατροφή και την παροχή βοήθειας εκ μέρους των γονέων από την άλλη, προβάλλει μια νέα προοπτική στην κατανόηση της έννοιας της γονεϊκής εμπλοκής από την πλευρά των δασκάλων/ισσών. Διαφαίνεται η αναγνώριση της προστιθέμενης αξίας που μπορεί να έχει η συνεργασία μεταξύ γονέων και εκπαιδευτικών όπως και η αρωγή της οικογένειας στο έργο των εκπαιδευτικών. Ωστόσο η μικρή πρωμότητα της εμπλοκής των γονέων εντός του σχολικού πλαισίου αλλά και του ευρύτερου κοινωνικού φανερώνει ότι ενώ έχουν συντελεστεί κάποια βήματα, χρειάζεται επιπλέον να γίνουν ακόμη περισσότερα. Η απουσία αναγνώρισης της εθελοντικής εργασίας των γονέων, του δικαιώματος συμμετοχής στη λήψη αποφάσεων και της αναγκαιότητας ανάπτυξης σχέσεων μεταξύ σχολείου-γονέων-κοινότητας εμποδίζει την κατάταξη της υφιστάμενης γονεϊκής εμπλοκής στα ανώτερα στάδιά της, που έχουν περιγραφεί από τους Martin, Ranson & Tall (1997).

Για να απαντηθεί το συγκεκριμένο ερευνητικό ερώτημα, παρατίθεται η μεταβλητή «Εμπόδια στη γονεϊκή εμπλοκή», μέσω του Πίνακα 7 και του Γραφήματος 4. Όπως βλέπουμε, το 56.3% των ερωτηθέντων θεωρούν πως τέτοια εμπόδια υφίστανται σε μέτριο επίπεδο, το 37.6%

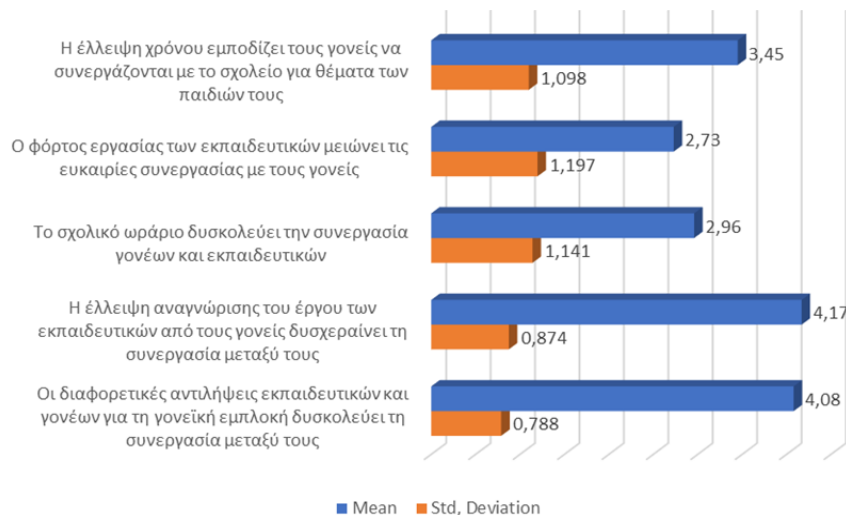
υποστηρίζει πως υπάρχουν σε υψηλό επίπεδο, ενώ το 6.1% του δείγματος φαίνεται να υποστηρίζει πως τα εμπόδια στη γονεϊκή εμπλοκή υπάρχουν σε χαμηλό επίπεδο.

Πίνακας 7

Εμπόδια στην εφαρμογή της γονεϊκής εμπλοκής



Οι ερωτηθέντες εκπαιδευτικοί συμφωνούν με την άποψη ότι η έλλειψη αναγνώρισης του έργου των εκπαιδευτικών από τους γονείς αποτελεί ένα από τα εμπόδια της γονεϊκής εμπλοκής στο σχολείο καθώς επίσης ότι οι διαφορετικές αντιλήψεις εκπαιδευτικών και γονέων για την γονεϊκή εμπλοκή δυσκολεύει τη συνεργασία μεταξύ τους. Σύμφωνα με το Γράφημα 5, οι συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί τοποθετούνται μεταξύ των επιλογών «Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ» και «Συμφωνώ», με τάση προς το πρώτο, ως προς την έλλειψη χρόνου που εμποδίζει τους γονείς να συνεργάζονται με το σχολείο για θέματα των παιδιών τους, ενώ διατηρούν ουδέτερη στάση ως προς την άποψη ότι το σχολικό ωράριο δυσκολεύει την συνεργασία γονέων και εκπαιδευτικών. Τέλος, κυμαίνονται μεταξύ των απαντήσεων «Διαφωνώ» και «Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ», με τάση προς το δεύτερο, ως προς το ότι ο φόρτος εργασίας των εκπαιδευτικών μειώνει τις ευκαιρίες συνεργασίας με τους γονείς.



Γράφημα 5

Οι εκπαιδευτικοί αναγνωρίζουν τα εμπόδια στην εφαρμογή της γονεϊκής εμπλοκής

Αν και αναγνωρίζονται εμπόδια που δημιουργούνται τόσο από τη στάση των γονέων όσο και από τις δυσκολίες της μεταξύ τους επικοινωνίας, από τις απαντήσεις διαπιστώνεται η ουδέτερη στάση των εκπαιδευτικών του δείγματος στην αναγνώριση επιπλέον εμποδίων ανάμεσα στην έλλειψη χρόνου, του σχολικού ωραρίου ή του φόρτου στην εργασία τους. Στοιχεία που δεν επιβεβαιώνουν την τρίτη ερευνητική μας υπόθεση («Οι εκπαιδευτικοί αναγνωρίζουν τα εμπόδια στην εφαρμογή της γονεϊκής εμπλοκής που σχετίζονται με τους ίδιους, τους γονείς αλλά και άλλους παράγοντες του ευρύτερου συστήματος») παρά μόνο μερικώς. Ωστόσο σε άλλες έρευνες τα παραπάνω κατατάσσονται στην λίστα των ενδεχόμενων εμποδίων κατά την εφαρμογή της γονεϊκής εμπλοκής στο σχολείο (Μπόνια κ.ά., 2010). Έχοντας ως δεδομένο ότι το 84.9% του δείγματος στην παρούσα έρευνα δήλωσε ότι δεν έχει επιμορφωθεί σχετικά με το θέμα της γονεϊκής εμπλοκής, φαίνεται πως η επιμόρφωση μπορεί να αποτελέσει ένα όχημα στην κατεύθυνση της ανάπτυξης μιας πιο εποικοδομητικής σχέσης μεταξύ σχολείου και οικογένειας. Την άποψη αυτή, που έχουν υποστηρίξει αρκετοί από τους ερευνητές που ασχολήθηκαν με το θέμα (Erstein,1996·Ματσαγγούρας, 2008· Ματσαγγούρας & Βέρδης, 2003· Μπρούζος, 2003· Νάκου, 2013), φαίνεται να ενστερνίζονται και οι συμμετέχοντες στην παρούσα έρευνα εκπαιδευτικοί. Στον Πίνακα 8 και το Γράφημα 6, φαίνεται ότι οι ερωτηθέντες συμφωνούν με την άποψη ότι τα κατάλληλα επιμορφωτικά προγράμματα μπορούν να συμβάλλουν στην ανάπτυξη δεξιοτήτων επικοινωνίας με τους γονείς (3.99) και να βελτιώσουν τη γονεϊκή εμπλοκή (3.96). Ακόμη, συμφωνούν με το ότι είναι σημαντική η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών για να κατανοήσουν την αξία της γονεϊκής εμπλοκής (3.91) και να προωθήσουν την ανάπτυξη δεξιοτήτων επικοινωνίας με τους γονείς (3.99) και να βελτιώσουν τη γονεϊκή εμπλοκή (3.77).

Πίνακας 8. Αναγκαιότητα επιμόρφωσης στο ζήτημα της γονεϊκής εμπλοκής

	Mean	Std. Deviation
Είναι σημαντική η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών για να κατανοήσουν την αξία της γονεϊκής εμπλοκής	3,91	0,960
Είναι σημαντική η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών για να προωθήσουν τη γονεϊκή εμπλοκή	3,77	1,026
Κατάλληλα επιμορφωτικά προγράμματα μπορούν να συμβάλλουν στην ανάπτυξη δεξιοτήτων επικοινωνίας με τους γονείς	3,99	0,898
Κατάλληλα επιμορφωτικά προγράμματα μπορούν να βελτιώσουν τη γονεϊκή εμπλοκή	3,96	0,901

Γράφημα 6. Αναγκαιότητα επιμόρφωσης στο ζήτημα της γονεϊκής εμπλοκής

Για την απάντηση της τελευταίας ερευνητικής υπόθεσης («Υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ της στάσης των εκπαιδευτικών, όσον αφορά στη σπουδαιότητα, το περιεχόμενο της έννοιας, στους τύπους της γονεϊκής εμπλοκής, στην επισήμανση αλλά και στην άρση των εμποδίων, σε σχέση τα δημογραφικά χαρακτηριστικά τους»), χρησιμοποιήθηκαν επαγωγικές μέθοδοι όπως αναφέρθηκε παραπάνω. Στον Πίνακα 9 παρουσιάζονται οι τιμές (p-value) όλων των στατιστικών ελέγχων που έγιναν (8*13=104), από τις οποίες αναδείχθηκαν 10 στατιστικά σημαντικές διαφοροποιήσεις.

Πίνακας 9 Διαφοροποιήσεις ως προς τα δημογραφικά

	Συμβολή της γονεϊκής εμπλοκής στο εκπαιδευτικό έργο	Ανατροφή των παιδιών και μάθηση στο σπίτι	Επικοινωνία γονέων-εκπαιδευτικών	Εθελοντική εργασία γονέων, συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων και σχέσεις σχολείου-γονέων-κοινότητας	Εμπόδια στη γονεϊκή εμπλοκή	Αναγκαιότητα επιμόρφωσης στο ζήτημα της γονεϊκής εμπλοκής	Εστίαση της επικοινωνίας στη δομή/λειτουργία εκπαιδευτικού συστήματος/διαδικασίας και στις προσδοκίες για το μέλλον των παιδιών	Εστίαση σε θέματα που αφορούν την τρέχουσα πορεία στο σχολείο του συγκεκριμένου παιδιού
Φύλο (t-test)	0,697	0,055	0,013	0,812	0,553	0,645	0,290	0,115
Ηλικία (Kruskal-Wallis)	0,726	0,527	0,221	0,155	0,586	0,234	0,172	0,873
Οικογενειακή κατάσταση (Kruskal-Wallis)	0,161	0,005	0,013	0,086	0,439	0,258	0,176	0,034
Έχετε παιδιά (t-test)	0,780	0,514	0,506	0,390	0,605	0,483	0,394	0,291
Αριθμός παιδιών (Kruskal-Wallis)	0,640	0,608	0,460	0,362	0,463	0,969	0,446	0,306
Βασικές σπουδές (t-test)	0,109	0,482	0,542	0,938	0,146	0,127	0,876	0,813
Επιπλέον πτυχία (Kruskal-Wallis)	0,081	0,908	0,760	0,584	0,003	0,173	0,411	0,072
Έτη υπηρεσίας στο σχολείο που εργάζεστε σήμερα (Kruskal-Wallis)	0,334	0,271	0,569	0,588	0,256	0,697	0,076	0,487
Έτη υπηρεσίας στο σχολείο που εργάζεστε σήμερα (Kruskal-Wallis)	0,008	0,111	0,110	0,044	0,638	0,012	0,246	0,153
Οργανικότητα στο σχολείο που υπηρετείτε (Kruskal-Wallis)	0,659	0,660	0,574	0,902	0,222	0,609	0,532	0,241
Σχέση εργασίας στο παρόν σχολείο (Kruskal-Wallis)	0,013	0,188	0,491	0,287	0,314	0,041	0,302	0,771
Θέση υπηρεσίας στο παρόν σχολείο (Kruskal-Wallis)	0,196	0,202	0,486	0,091	0,086	0,032	0,028	0,201
Κατοικείτε μόνιμα στην περιοχή του σχολείου που υπηρετείτε (t-test)	0,032	0,110	0,145	0,690	0,764	0,240	0,871	0,963

Από αυτές, φαίνεται πως οι άνδρες εκπαιδευτικοί, ταυτίζουν σε υψηλότερο επίπεδο την έννοια της γονεϊκής εμπλοκής με την επικοινωνία των γονέων με τους εκπαιδευτικούς, σε σχέση με τις γυναίκες του δείγματος. Επιπλέον, όσοι από τους ερωτηθέντες εκπαιδευτικοί δηλώνουν πως βρίσκονται σε διάσταση ταυτίζουν περισσότερο την γονεϊκή εμπλοκή με την ανατροφή των παιδιών στο σπίτι, ενώ οι εκπαιδευτικοί σε κατάσταση χηρείας είναι οι πιο αρνητικοί ως προς την άποψη αυτή. Ακόμη, οι έγγαμοι ερωτηθέντες και όσοι βρίσκονται σε διάσταση υποστηρίζουν σε υψηλότερο βαθμό πως η έννοια της γονεϊκής εμπλοκής συνδέεται με την επικοινωνία γονέων-εκπαιδευτικών και πως η γονεϊκή εμπλοκή πρέπει να εστιάζει σε θέματα που αφορούν την τρέχουσα πορεία του παιδιού στο σχολείο.

5. Προτάσεις

Η επίτευξη της μετάβασης από την εξάρτηση ή τη συνδρομή στην αλληλεπίδραση ή ακόμη στην αμοιβαία συνεργασία/συνεταιρισμό (Martin, Ranson & Tall, 1997), στην κατεύθυνση διεύρυνσης της έννοιας της γονεϊκής εμπλοκής, προϋποθέτει καταρχάς τη συνειδητοποίηση της ανάγκης αλλαγής των στάσεων τόσο των εκπαιδευτικών όσο και των γονέων, η οποία μπορεί να επιτευχθεί μόνο μέσα από τη διαμόρφωση μιας κουλτούρας συνεργασίας και την από κοινού επιδίωξη της ουσιαστικής γονεϊκής εμπλοκής. Ξεκινώντας από τη διαπίστωση -η οποία προέκυψε τόσο στα δεδομένα της παρούσας εργασίας όσο και σε προηγούμενες σχετικές έρευνες- ότι οι Έλληνες εκπαιδευτικοί εκφράζουν μια θετική στάση απέναντι στη γονεϊκή

εμπλοκή, αναγνωρίζοντας με τον τρόπο αυτό τη σπουδαιότητά της, θα πρέπει η κουλτούρα συνεργασίας -που σε αρκετές περιπτώσεις αποτελεί ακόμη ζητούμενο και μεταξύ των Συλλόγων Διδασκόντων- να διευρυνθεί. Στην προοπτική λειτουργίας του σχολείου ως «ανοικτό σύστημα», να συμπεριλάβει και τους γονείς των μαθητών/τριών.

Παρά τους περιορισμούς της έρευνας (περιορισμένη αντιπροσωπευτικότητα, αδυναμία εξαγωγής ασφαλών και γενικεύσιμων πορισμάτων, αποκλειστική εστίαση μόνο στις στάσεις των εκπαιδευτικών), τα ευρήματά της καταδεικνύουν πως οι εκπαιδευτικοί έχουν συνειδητοποιήσει την ανάγκη για συστηματική εκπαίδευση και επιμόρφωση τους για το συγκεκριμένο ζήτημα. Η μύηση τους στις βασικές αρχές της συμβουλευτικής και η εξάσκησή τους στην εφαρμογή της ενεργητικής ακρόασης, μπορεί να συμβάλλει στη διαμόρφωση ενός κλίματος εμπιστοσύνης και συνεργασίας. Η δημιουργία ενός διάυλου αποτελεσματικής επικοινωνίας, χωρίς εμπόδια, προϋποθέτει την ενσυναίσθηση, τη γνησιότητα και την άνευ όρων αποδοχή, απαραίτητα στοιχεία στην ανάπτυξη δεξιοτήτων ενεργητικής ακρόασης και διαμεσολάβησης. Κατ' επέκταση η καλλιέργεια των συγκεκριμένων δεξιοτήτων, από πλευράς των εκπαιδευτικών θα μπορούσε να συμβάλλει στην επιτυχή εμπλοκή των γονέων στη σχολική ζωή, με την αντίστοιχη εφαρμογή στρατηγικών συνεργασίας και την άμεση ανταπόκριση των αναγκών και των προτεραιοτήτων και των δύο πλευρών (Συμεού, 2008).

Βιβλιογραφικές αναφορές

- Bronfenbrenner, U. (1996). *The Ecology of Human Development: Experiments by Nature and Design*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Cohen, L. & Manion, L., (1997). *Educational Research Methodology*, transl. Ch. Mitsopoulou & M. Filopoulou, Athens: Expression.
- Georgiou, S. (1997). Parental involvement: Definition and outcomes. *Social Psychology of Education*, 1(3), 189-209.
- Epstein, J. (2007). Connections count. Improving family and community involvement in secondary schools. *Principal Leadership*, 8 (2), 16-22.
- Epstein J. (1992). School and family partnerships. In M. Alkin (ed.), *Encyclopedia of Educational Research* (1139-1151). New York: MacMillan.
- Epstein, J. (1996). Advances in Family, Community and School Partnerships. *Community Educational Journal*, 23(3), 10-15.
- Epstein, J. (1995). School-family-community partnerships: Caring for the children we share. *Phi Delta Kappan*, 76 (9), 701-713.
- Epstein, J. & Dauber, S. (1991). School programs and teacher practices of parent involvement in inner-city elementary and middle schools. *Elementary School Journal*, 91(3), 289-305.
- Martin, J., Ranson, S., & Tall, G. (1997). Parents as partners in assuring the quality of schools. *Scottish Education Review*, 29 (1), 39-55.
- Βεργιοπούλου, Α. (2016). *Σχέση σχολείου-οικογένειας και η στάση των εκπαιδευτικών προσχολικής εκπαίδευσης απέναντι σε αυτή*. Αδημοσίευτη μεταπτυχιακή εργασία. Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο: Αθήνα.
- Γεωργίου, Σ. (2000). *Σχέση σχολείου-οικογένειας και ανάπτυξη του παιδιού*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Γούλα, Αθ. (2017). *Απόψεις των εκπαιδευτικών της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης για την εμπλοκή πλειονοτικών και μειονοτικών γονέων στην εκπαιδευτική διαδικασία*. Αδημοσίευτη μεταπτυχιακή εργασία. ΤΕΠΑΕ: Θεσσαλονίκη.
- Δοδοντσάκης, Γ. (2001). *Κοινή πορεία στην εκπαίδευση. Μια άλλη στρατηγική. Συνεργασία γονέων και εκπαιδευτικών. Θεωρητική και εμπειρική διερεύνηση*. Αθήνα: Δαρδανός.
- Μασούρου, Β. (2012). *Γονεϊκή Εμπλοκή ως βασικός παράγοντας διαμόρφωσης της σχολικής αποτελεσματικότητας σε Σχολεία Ενιαίου Αναμορφωμένου Εκπαιδευτικού Προγράμματος*. Αδημοσίευτη μεταπτυχιακή εργασία. Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Π.Τ.Δ.Ε.: Βόλος.
- Ματσαγγούρας, Η. (2008). Σχέσεις σχολείου και οικογένειας. Εναλλακτικές θεωρήσεις του περιεχομένου και του πλαισίου των σχέσεων. Στο Α. Μπρούζος, Π. Μισαηλίδη, Α.

Εμβαλωτής, Α. Ευκλείδη, (Επιμ.). *Σχολείο και οικογένεια* (σσ. 35-68). Επιστημονική Επετηρίδα της Ψυχολογικής Εταιρείας Βορείου Ελλάδος, 6. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

- Ματσαγγούρας, Η. & Βέρδης, Α. (2003). Γονείς: Εταίροι στην εκπαίδευση. Απόψεις Ελλήνων γονέων υπό τη σύγχρονη προβληματική. *Επιστημονικό Βήμα Δασκάλου*, 2, 5-23.
- Μπούζος, Α. (2003). Αντιλήψεις εκπαιδευτικών για τη συνεργασία Σχολείου-Οικογένειας. Ανακτήθηκε 12 Δεκεμβρίου, 2022 από http://www.pee.gr/wp-content/uploads/praktika_synedrion_files/pr_syn/s_ath/thematikes_enohtes/x/x/x_mproyzos_andreas.htm.
- Μπόνια, Α., Μπούζος, Α. & Κοσσυβάκη, Φ., (2008). Αντιλήψεις και στάση των εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης για τους παράγοντες που δυσχεραίνουν τη γονεϊκή εμπλοκή στο σχολείο. Στο Α. Μπούζος, Π. Μισαηλίδη, Α. Εμβαλωτής, Α. Ευκλείδη, (Επιμ.). *Σχολείο και οικογένεια* (σσ. 69-95). Επιστημονική Επετηρίδα της Ψυχολογικής Εταιρείας Βορείου Ελλάδος, 6. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Μπόνια, Αικ. (2010). Η στάση των εκπαιδευτικών απέναντι στη γονεϊκή εμπλοκή στο Δημοτικό Σχολείο. Αδημοσίευτη διδακτορική διατριβή. Π.Τ.Δ.Ε.: Ιωάννινα.
- Μυλωνάκου-Κεκέ, Η. (2009). *Συνεργασία Σχολείου Οικογένειας και κοινότητας, Θεωρητικές Προσεγγίσεις και Πρακτικές Εφαρμογές*, Αθήνα: Παπαζήσης.
- Πεντέρη, Ε. & Πετρογιάννης, Κ. (2013). Σύνδεση σχολείου-οικογένειας και το ζήτημα της μεταξύ τους συνεργασίας: Κριτική παρουσίαση βασικών θεωρητικών μοντέλων. *Έρευνα στην Εκπαίδευση*, 1, 4-28.
- Συμεού, Λ. (2003). Σχέσεις σχολείου-οικογένειας: έννοιες, μορφές και εκπαιδευτικές συνεπαγωγές. *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*, 36, 101-113.